

Suomen teologinen instituutti
 Halleluja! Luentosarja Psalmeista
 Henrik Perret 6.2.2007

Jahve (Herra) Paimen ja Ystävä Ps. 23

Ps. 23 on yksinkertainen ja rauhallinen psalmi – Daavidin kirjoittama levollinen "mizmor".

23:1 Alkaa sanalla JHWH, Jahve, joka on "paimeneni". Herran nimi saa siten korostetun aseman. Paimen, "roi", voidaan myös kääntää oppaani, lääkäriini, varjelijani.

Daavid, valtakunnan ykkösmies, sanoo olevansa lammas Herran laumassa, "tavallinen" ihminen ihmisten joukossa, vaikka kuningas onkin. Perussävel on, että Jumala varjelee ja varustaa. Psalmissa ei vain kuvata arkielämää, maata, jossa oli paljon paimenia, vaan se kuvaa psalminkirjoittajan suhdetta Jumalaan.

Jahve on Paimen. Sen tiesi jo Jaakob, kun hän siunasi poikansa (1. Moos. 49:24). Jaakob siunasi Joosefin ja sanoi, että Jumala (Elohim) on ollut "minun paimeneni syntymästani tähän päivään saakka".

Myös Jeremia puhuu myöhemmin paimenesta, Jahvesta, ja sanoo, että "tulee aika, sanoo JHWH, jolloin Daavidin suvusta nousee Vanhurskas Verso" (צִדִּיק וְצַדִּיקָה) Jer. 23:5. Hesekiel jatkaa Daavidin ajatusta (450 vuotta myöhemmin) ja toteaa: "minä etsin itse lampaani ja pidän niistä huolen." (Hes. 34:11–24).

Silmiinpistävää on alkujakeiden "hän". Daavid ei kuvaa omaa suhtautumistaan, vaan hän kirjoittaa, mitä Herra tekee: hän on, יְרֵבִיצְנִי = ravas = hifil + suffiksi = antaa käydä makuulle, "hän johtaa" יְנַהֵלֵנִי piel imperf. "nahal" = johtaa, ohjata lepoon.

Jae 3 on usein käännetty sanalla "virvoittaa". "Shuv"-verbi voidaan tarkoittaa kyllä myös virvoittamista, uudistamista, mutta sen varsinainen merkitys on "kääntää": hän kääntää minun sieluni niin että palaan Jumalan luo (vrt. Jes. 49:5, Ps. 60:1, Joel 2:12, Hos. 14:1). Sana voidaan myös ymmärtää niin, että Herra korjaa sieluni vammat, parantaa minut.

Hän ohjaa minua oikeaa tietä, בְּמַעְגְלֵי צֶדֶק, oikeastaan vanhurskauden poluilla. Sanalla tarkoitetaan myös "jälkiä".

Herran uskollisuus tapahtuu לְמַעַן שְׁמוֹ Hänen Nimensä tähden. Nimi on yhtä kuin Herra itse.

Jae 4 "pimeässä laaksossa" בְּגִיא צְלִמּוֹת = kuoleman varjon laaksossa, tai "onkalossa". Ilmaisua saattaa olla viittaus myös Israelin kansan vaellukseen.

Salmawet löytyy n. 20 kertaa VT:sta. Eräät kommentaattorit haluaisivat vokalisoida sanan uudestaan ja ehdottavat muotoa "salmut", johon ei liittyisi "kuolemaa". Daavidin elämää ajatellen ajatus kuoleman varjon laaksosta ei ole kaukana, olihan hän monta kertaa kuolemanvaarassa. Psalmin sanoma ei koske pelkästään "terapeuttista" apua ahdistuksesta, vaan esim. kohdassa Ps. 68:21 kerrotaan, että **וְלִיהוָה אֲרָנִי לְמִנַּת תּוֹצְאוֹת:** meillä on Herra, Herra joka vapahtaa kuolemasta. Jae ei puhu pelkästään kuolemanvaarasta, vaan kuolemasta. Job 38:17 rinnastaa "tuonelan portit" ja "kuoleman varjon ovet".

Paimenen tehtäviin kuuluvat kaikki edellä mainitut asiat. Sen takia paimenella on sekä "vitsa" että "sauva", joilla hän ohjaa lampaista ja pitää pedot loitolla.

Ystävänä

"Sinä katat" puhuu Jahvesta ystävänä ja tuo Jahven lähelle. Sanat on lausuttu Jumalan kasvojen edessä, ja Daavid uskaltaa puhua siitä, että Jahve kattaa pöydän "vihollisten silmien eteen". Myös Ps. 23:ssa paimen ja kuningas (öljyllä voitelemine) liittyvät toisiinsa (vrt. Jer. 23). Elämä Jahven seurassa ja laumassa ei tarkoita pelastumista jostakin. Jae 5 puhuu pöydästä ja maljasta voiton merkkeinä: Herra on kääntänyt vaarat riemuvoitoksi.

Viimeinen jae vie vielä pidemmälle: loppuelämä ei ole pelkästään juhlaa, riemuvoittoa kuolemasta, eikä pelkästään syömistä ja juomista liiton merkinä (2. Moos. 24:8–12). UT:ssa Jeesus julistaa, että "tämä malja on uusi liitto minun veressäni".

Daavid ei ole vieraana Jahven huoneessa, vaan hän elää joka päivä siinä ja on siellä kotona (vrt. Ps. 42 ja 84).

טוֹב וְחַסֵּד, hyvyys ja laupeus (tai rakkaus, ystävällisyys) seuraavat minua tai ympäröivät minut (radaf = seurata, ajaa takaa) kaikkina elämäni päivinä, ja saan asua (jashav=asua, istua) Jahven huoneessa **לְאֶרֶךְ יָמַי**, "leorek jamim" on käännetty uudessa KR:ssa sanoilla päivieni loppuun asti. Dahood¹ osoittaa, että "orek jamim" on rinnakkaisilmaisu "chajjim" -sanalla (Ps. 21:5).

Jahven hyvyys ja laupeus eivät pääty milloinkaan, ei myöskään Hänen liittonsa. Daavid on turvassa.

¹ M. Dahood: Psalms I, 1965, s. 149 (The Anchor Bible)